

Teofilakt bar Quanbara 744/745-747/768 ?

Teodoret pred 787 - ?

A. Hlavná literatúra

Diela cirkevných historikov najstaršej doby:

Euzébios, Cirk. dejiny. Historia ecclesiae, vydanie: E. Schwartz (Die Griechische christliche Schriftsteller der ersten Jahrhunderte, B. 9, 1-3, Leipzig 1908 - 1909. Kleine Ausgabe: (5. vyd.) Leipzig 1955. Český starší preklad: Desatero knih Historie cirkevní od Evsebia příjmením Pamfili... od Jana Kocína) upravil a vydal J. E. Krbec, Praha 1855, Ruský preklad: Sočinenija Jevsevija Pamfila, SPB 1858.

Sokrates, Cirk. dej. Vyd. Migne Patrologia graece, t. 67: R. Hussey, Oxford 1953; W. Brigh. Oxford 1893 (2. vyd.) Ruský prekl.: Cerkovnaja istorija Sokrata Scholastika, Saratov 1911.

Sozomenos, Cirk. dej. Vydanie J. Bidez a G. Ch. Hansen, Berlin 1960.

Theodoret, Cirk. dej. Vyd. L. Parmentier (2. vyd. F. Schiedweiler), Berlin 1954, Rus. prekl.: Cerkovnaja istorija Feodorita, SPB 1852.

Dejanija soborov (vselenskich i mestnych) rus. prekl. Kazaň 1887 n.

V období od 1. vydania týchto Cirkevných dejín vyšli niektoré nové publikácie k danej tematike, a to:

Preklady základných prameňov:

Eusebius Pamphili, biskup v palestínskej Caesarei: Církevní dějiny (Ecclesiastica historia), přeložil J.J. Novák, vydala Česká katolická charita, Praha 1988.

Socrates Scholasticus: Církevní dějiny (přeložil J. Novák), část I., (vyd. Česká katolická charita), Praha 1989, část II. tamtéž 1990.

Euagrius Scholasticus: Církevní dějiny. Přeložil, úvodem a poznámkami opatřil Josef Novák, Česká katolická charita (Zvon), Praha 1991.

Výberová literatúra pravoslávnych autorov:

Andrejev, I. D., - Posobije po istorii cerkvi (Litogr. Petrohr. university) 2. vyd. Petrohrad 1914. Patristická literatúra - vid' príslušné kapitoly.

Bolotov, V. V., - Lekcii po istorii drevnej cerkvi, I. - IV. - Petrohrad 1907-1918. Reprint IV. dielu Istorija bogoslovskoj mysli v epoche vselenskich soborov, London 1974.

Briliantov, A. I., - Lekcii po istorii drevnej cerkvi, Petrohrad 1916.

Evdokimov, P., - L orthodoxie, Neuchatel 1959. Poľský pr. J. Klingera Prawoslawie, Warszawa 1964.

Florovskij, G. V., - Patrologija (Kurs lekcij) Paris 1933.

Florovskij, G. V., - Vostočnyja Otcy IV. veka, Paris 1931.

Florovskij, G. V., - Vizantijskije Otcy V - VIII v., Paris, 1933.

Filaret, černigovskij, - Istoričeskoje učeniye ob Otcach Cerkvi, I - III SPB 1882 (2. vyd.).

Glubokovskij, N. N., - Russkaja bogoslovskaja nauka v jeja istoričeskom razvitii i novejšem sostojanii, Varšava 1928 (bibliografija).

Istoria bisericeasca universală. Manual pentru uzul studenților institutelor teologice (kolektiv), I., București 1956.

Karsavin, L. P., - Svjatyje Otcy i učiteli Cerkvi, Paris.

Kartašev, A. V., - Istorija cerkvi, Paris 1928.

Kartašev, A. V., - Vselenskija sobory, Paris 1963.

Kulakovskij, J., - Istorija Vizantii, I. Kijev 1913 (2. vyd.) Kijev 1912, III. Kijev 1915.

Lebedev, A. P. - Sobranie cerkovno-istoričeskich sočinenij. Cerkovnaja istorigrafija v glavnejšich jeja predstaviteljach s IV veka do XX. (2. vyd.) SPB 1903.

II. Epocha gonenij na christian i utverždenie christianstva v grekorimskom mire pri Konstantine Velikom (3. vyd.), SPB 1904.

III. Cerkovnoistoričeskija povestvovanija... (2. vyd.), SPB 1903
X. Duhovenstvo drevnej vselenskoj cerkvi, Moskva 1905.

Leixner, J., - Všeobecné dějiny církevní, Praha 1957.

Lossky, VI, Essai sur la Théologie mystique de l'Eglise d'Orient, Paris 1944, rusky in: Bogoslovskije trudy, 8, Moskva 1972.

Manzurov, Očerki iz istorii cerkvi, Bogoslov. trudy, 6, Moskva 1971.

Meyendorff, J., - L'eglise orthodoxe hier et aujourd'hui, Paris, 1960.

Meyendorff, J., - Christ in Eastern Christian Thought, Washington 1969.

Meyendorff, J., - Initiation dans la theologie byzantine, Paris 1975.

Mihalescu, I., - Istoria biseriaceasca universala, Bucuresti 1922.

Milaš, Nikodim, episk., - Pravila pravosl. cirkve s tumačenjima, Novi Sad 1895.

Milaš, Nikodim, episk., - Das Kirchenrecht der morgenländischen Kirche, Mostar (2. vyd.) 1905.

Ostrogorsky, Georg, - Geschichte des Byzantinischen Staates (2. vyd.), München 1963.

Pokrovskij, A. I. - Sobory drevnej cerkvi epochi trech vekov. Istoriko-kanoničeskoje izsledovanie, Sergiev Posad 1914.

Popovič, Jevsevije, - Opča crkvena istorija, č. I. Sremski Karlovci 1912.

Posnov, M. E., - Istorija christianskoj cerkvi, Bruxelles 1964.

Pravidla všeobecných a místních snemů i svatých otců pravoslavné cirkve, Praha 1955.

Smirnov, Jevgraf, - Istorija christianskoj cerkvi, kurs III. a IV., (9. vyd.) Viřna 1911.

Schmemmann, A., - Byzantine Theocracy and the Orthodoxe Church, Genève 1948.

Schmemmann, A., - Istoričeskij puť pravoslavija (angl.: The Historical Road of Eastern Orthodoxy), New York 1954, 3. Moskva 1993.

Ternovskij, F. A., - Grekovostočnaja cerkov - v period vselenskich soborov. Čtenija po cerkovnoj istorii Vizantii..., Kijev 1883,

(Príloha - Kijev 1885 - bibliografia ruskej i zahraničnej cirkevno-historickej literatúry).

Uspenskij, F., - Istorija Vizantijskoj imperii, I. Petrohrad 1913, II. Leningrad 1927.

Vasiljev, A. A., - Lekcii po istorii Vizantii, Petrohrad 1917.

Vasiljev, A.A., - History of the Byzantine Empire, Madison 1958.

Zernov, Nicolas, - Wschodnie chrzescijanstwo. Warszawa 1967 (z angl.: Eastern Christendom. A Study of the Origin and Development of the Eastern Orthodox Church).

B. Diela iných autorov

Beck, H. G., - Kirche und theologische Literatur im Byzantinischen Reich, München 1959. (vyčerpávajúca bibliografia).

Bidlo, J., - Kultura byzantská, Praha 1917.

Bihlmeyer, Karl - Tüchle Hermann, - Kirchengeschichte, I Teil: Das christliche Altertum (18. vyd.) Paderborn 1966,

II. Teil: Das Mittelalter (18. vyd.) Paderborn 1968. (bibliografia). (Polský preklad Historia Kosciola, t. I. Warszawa 1971.)

Bouyer, Louis, - La spiritualité du Nouveau Testament et des Pères, Paris 1960

Bouyer, Louis, - Le Fils éternel. Théologie de la Parole de Dieu et le christologie, Paris 1974.

Daniel Rops, - Kosciol piervzich wiekov (polský prekl.) Warszawa 1969.

Diehl, Charles, - Istorija vizantijskoj imperii, Moskva 1948 (prekl. z franc.).

Duchesne, L., - Istorija drevnej cerkvi (perv. s franc. izd. pod red. I. V. Popova i A. P. Orlova) Moskva 1912, I. a II.

Farrar, F. W., - Pervyje dni christianstva (perv. s angl. prof. A. P. Lopuchina) Petrohrad 1915.

Fliche, A. - Martin, V., - Histoire de l'Eglise depuis les origines jusqu'à nos jours, Paris 1935 - .

Funk, F. X., Istorija christijanskoj cerkvi ot vremen apostojskich do našich dnej (perev. s nem. V. G. Giduljanova), Moskva 1911.

Gastpary, W., - Historia kosciola. Okres starožytny, Warszawa 1966/67.

Grillmeier, Aloys, - Le Christ dans la tradition chrétienne /De l'age aposolique a Chalcedoine (451), Paris 1973.

Grillmeier, A. - Bacht, H., - Das Konzil von Chalkedon. Geschichte und Gegenwart. (3. vyd.) I - III, Würzburg 1962, (bibliografija).

Harnack, Adolf, - Dějiny dogmatu (přeložil F. Žilka), Praha 1903, Reprint: Kalich Praha 1974.

Hefele, Ch. J. - Leclerq, H., - Histoire des Conciles d'après les documents originaux, I - XI. Paris 1907-52.

Heiler, Fr., - Urkirche und Ostkirche, München 1937.

Hromádka, J. L., - Křesťanství v myšlení a životě. Pokus o výklad dějinných útvarů křesťanských, Praha 1931.

Hussey, J. M. (ed.), - The Cambridge Medieval History (2. vyd.), Vol. IV. Part I. Byzantium and its Neighbours, Part II. Government, Church and Civilisation, Cambridge 1967, (obsiahla bibliografija na str. 382-476).

Istorija Vizantii v trech tomach (kolekt.) Moskva 1967.

Ivánka, E., J. Tyciak, P. Wiertz (red.), - Handbuch der Ostkirchenkunde Düsseldorf 1971.

Jedin, H. (ed.), - Handbuch der Kirchengeschichte, I-VI, Freiburg 1962.

Kadlec, J., - Církevní dějiny. I. Církevní starověk (skripta), Praha - Litoměřice 1971. Nové vyd. knižné.

Kryštůfek, F. X., - Všeobecný církevní dějepis, d. I. Praha 1883.

Lietzmann, Hans, - Geschichte der alten Kirche, I. Die Anfänge (3. vyd.) Berlin 1953, II. Ecclesia catholica (2. vyd.) Berlin 1953, III. Die Reichskirche bis zum Tode Julians (2. vyd.) Berlin 1953, IV. Die Zeit der Kirchenväter (2. vyd.) Berlin 1953.

Lietzmann, Hans, - Kleine Schriften I., Studien zur spätantiken Religionsgeschichte (ed. Kurt Aland) Berlin 1958.

Müller, K., - Přehled literatury byzantské, Praha 1924.

- Müller, K.**, - Vznik a sláva Byzantské říše, I., Praha 1927.
- Niemczyk, Wiktor**, - Historia dogmatów, t. I., Warszawa 1966.
- Poulet, Ch.**, - Histoire de l'Eglise, I. II., Paris 1926.
- Schmidt, K. D., Wolf, E., (red.)**, - Die Kirche in ihrer Geschichte, Göttingen 1961 - .
- Szymusiak, J. M. - Starowieyski, M.** - Słownik wczesnochrześcijańskiego piśmiennictwa, Poznań 1971. (Patristická bibliografia.)
- Šoltész, Štěpán**, - Dějiny křesťanské církve, Praha 1952.
- Špirko, Jozef**, - Cirkevné dejiny, I. diel, Turčiansky Sv. Martin, 1943. Nové vyd.
- Robertson, J. C.**, - Istorija christianskoj cerkvi (rus. prekl. z angl. prof. A. P. Lopuchina) Sanktpeterburg 1890.
- Říčan, Rudolf - Molnár Amedeo**, - Dvanáct století církevních dějin (2. vyd.) skripta, Praha 1973.

Ďalšia literatúra k cirkevným dejinám:

Dějiny Byzance. Pod vedením Bohumily Zástěrové napsal autorský kolektiv Alexander Avenarius, Růžena Dostálová, Vladimír Fiala, Věra Hrochová, Milan Loos, Oldřich Tůma, Vladimír Vavřínek, Bohumila Zástěrová. Vyd. Academia Praha 1992. (Dotlač 2. vyd. 1994).

Hans-Georg Beck, - Geschichte der orthodoxen Kirche im byzantinischen Reich. Ein Handbuch. (Die Kirche in ihrer Geschichte). Göttingen 1980.

Byzantské legendy. Výběh textů ze IV. - XII. století. (Přeložili Emilie Bláhová, Zoe Hauptová, Václav Konzal, Ilona Páclová). Nakl. Vyšehrad, Praha 1980.

August Franzen, - Malé církevní dějiny. Vyd. Zvon, Praha 1992.

Kol.: Kultura Vizantii. IV - prvaja polovina VII. v. Moskva 1984.

Hubert Jedin, - Malé dějiny koncilů. (Překl. z 8. vyd. originálu Kleine Konziliengeschichte, Freiburg im Breisgau 1978 K. Dolista), Praha 1990. Táto aj predchádzajúca sú písané z pozícií rímskokatolíckych.

John Meyendorff, - Teologia bizantyjska. Historia i doktryna. (Do poľského preložil J. Prokopiuk z originálu Byzantine Theology - Historical Trends and Doctrinal Themes, New York 1979), Warszawa 1984.

Jean Meyendorff, - Unité de l'Empire et divisions des chrétiens. L'Église de 450 à 680. (Originál: Imperial Unity and Christian Divisions. The Church 450-680 A.D., St. Vladimirs Seminary Press, 1989), autorizovaný prekl. Paris (Cerf) 1993.

Archim. Vasileiou K. Stefanidou, - Ekklesiastiki istoria. Ap archis mechri simeron. (Vyd. Aténska akadémia), 4. vydanie základného diela v gréčtine. Athinai 1978.

N. Talberg, - Istorija christianskoj cerkvi. Moskva - New York 1991.

Friedhelm Winkelmann, - Die östlichen Kirchen in der Epoche der christologischen Auseinandersetzungen (5. bis 7. Jahrhundert). Evangelische Verlagsanstalt, Berlin 1980.

Atlas k cirkevným dejinám:

Franklin H. Littell, - Atlas zur Geschichte des Christentums. (Orig. vydanie The Macmillan Atlas History of Christianity, New York 1976), nemecky Brockhaus Verlag, 1980.

Slovníkové spracovanie:

The Oxford Dictionary of Byzantium. Prepared at Dumbarton Oaks /A. P. Kazhdan, A. M. Talbot, A. Cutler, T., E. Gregory, N. P. Ševčenko/, vol. 1, 2, 3, New York - Oxford, 1991.

The Westminster Dictionary of Church History /ed. J. C. Brauer/ 1971

Mircea Eliade, Joan P. Culianu, H. S. Wiesner: Slovník náboženství /heslo Křesťanství, str. 154-185/, ČS, Praha 1993.

Judaismus - křesťanství - islám. (Helena Pavlincová a kol. - heslá o pravoslaví ThDr. Pavel Aleš). Praha (Mladá fronta) 1994.